

Volwaardige docenten

FOTO'S: GERIT STRUBBIS

Leerlingen zien Lida niet als bedreigende docent maar als begeleidende deskundige

Bij het project 'Opleidingsschool in 3-voud' werken en leren Stoas Hogeschoolstudenten op één locatie. Ze ervaren dat zowel leerlingen als collega's hen als een volwaardig docent beschouwen. Of deze invulling de werkwijze bepaalt voor toekomstige docentenopleidingen is echter nog maar de vraag.

Posters met paarden aan de muur met paarden domineren het klaslokaal. Het lukt op de mbo-afdeling Paard van het Wellantcollege in Dordrecht niet aan een paardenblik te ontsnappen. Zelfs een naar buiten afdwalende blik komt in aanraking met een grazend paard. Derdejaars Stoas Hogeschool-student Lida Talma bespreekt hier aan een tafeltje met haar leerlingen Barbara, Manon en Lindsay een stalinterieur. Met behulp van een naslagwerk legt ze uit welke ondergrond in een stal paarden waar-

Zonder het paardendecor zou dit een standaard lessituatie op een willekeurige school zijn. Toch bestaan er verschillen. Elders markeert de schoolbel een ommezwaai. Hier gaan de circa twintig leerlingen rustig door met hun werk. Talma vertelt dat ze deze morgen gebruiken om zelfstandig aan een project te werken. Zij fungeert hier vandaag als expert en vraagbaak: "Leerlingen zien mij niet als een bedreiging, maar als een deskundige die hulp biedt bij vaktechnische problemen." Zij participeert als aankomend docent in het onderwijsproject 'Natuurlijk leren' van het Wellantcollege waarbij leerlingen zelf de inhoud en het tempo van hun opleiding bepalen.

Onderwijsvernieuwing

Bij 'Natuurlijk leren' brengt Talma als aankomend docent onderwijsvernieuwing in de praktijk. Met het project 'Opleidingsschool in 3-voud' komt zij als student zelf in aanraking met onderwijsvernieuwing. Het laatstgenoemde project van twee jaar startte deze herfst en bereidt aankomende docenten voor op hun rol bij vernieuwingstrajecten. Het kost beginnende docenten moeite actief te participeren in vernieuwingstrajecten, omdat ze zijn geformatteerd op een traditionele manier van lesgeven. Met 'Opleidingsschool in 3-voud' doen zij ervaring op met vernieuwing in de onderwijspraktijk. Daarnaast krijgen bij dit project ook zittende docenten en hun collega's van Stoas Hoge-

◀ **Maud van den Broek: "Opleidingsschool is verrijking van docentenopleiding"**

school de mogelijkheid de vereiste competenties om vernieuwend onderwijs vorm te geven te verwerven. Wellant, Clusius en Helicon bieden respectievelijk in Dordrecht, Alkmaar en Deurne 25 Stoas Hogeschoolstudenten uit verschillende studierichtingen de mogelijkheid hun opleiding, begeleid door Stoas-docenten volledig op één van deze locaties te volgen. Voor Talma betekent dit in de praktijk dat zij samen met tien andere studenten in Dordrecht werkt en studeert. Ze maakt deel uit van het kernteam Paard.

Daarbij verzorgt ze als paardenexpert workshops, fungeert als persoonlijke coach van vier leerlingen en begeleidt de eerste klas Paard. Maud van den Broek verricht als vierdejaars LIO nagenoeg dezelfde taken voor de

afdeling Bloem. Beiden tonen zich tevreden over het idee. De combinatie van een volledige werkweek op dezelfde plaats leren en werken bewerkstelligt dat het onderscheid tussen docent en aankomend docent vervaagt. "Leerlingen zien ons als docent, de zittende collega's beschouwen ons als onderdeel van het team en niet als buitenstaander die een paar lesjes komt draaien", meent Talma.

Voorwaarden

Projectleider Pim Teunissen van het Wellantcollege roemt hun prestaties, maar geeft toe dat naast de onderwijskundige aanpak ook de persoonlijkheid van de beide studentes en het enthousiasme van de leerlingen voor hun nieuwe didactische om-

geving dit succes kunnen bepalen. Teunissen noemt de voorwaarden om 'Opleidingsschool in 3-voud' succesvol af te ronden. Voldoende financiële middelen en morele ondersteuning van de schoolleiding vindt hij noodzakelijk. Daarnaast vindt hij het de taak van interne projectleiders de deelnemers enthousiast te maken en aan te sturen. Ook moeten de interne begeleiders over voldoende faciliteiten beschikken. Als essentiële randvoorwaarden noemt hij voldoende apparatuur, ruimte en begeleiding. Naar het oordeel van Stoas Hogeschool-docenten Adriëne Frijters en Cécile Verhoeven beschikt het Wellantcollege over deze ingrediënten. Zij noemen zelfstandigheid, flexibiliteit, zelfdiscipline, een avontuurlijke aanleg en kunnen omgaan met onzekerheden eveneens als nuttige eigenschappen voor alle deelnemers in de Opleidingsschool. Zo kort na de start lijkt een evaluatie te voorbarig maar wel klinken er louter positieve geluiden. De kritiek van de studenten beperkt zich tot organisatorische aspecten. Van den Broek constateert dat niet de projectondersteuners van Stoas maar wel sommige overige Stoas-docenten niet altijd goed raad weten met de nieuwe situatie.

Eén keuken

Arjen Heerema, locatiedirecteur van Stoas in Dronten, toont zich weliswaar verheugd over de tevredenheid van deelnemers in Dordrecht, maar vult echter aan dat de ervaringen van de andere deelnemers hem nog niet in staat stellen een algemeen oordeel te vellen. De Helicon-vestiging in Deurne telt vier deelnemers terwijl de vestiging Alkmaar van het Clusius College dit najaar zonder uitvoerige voorbereiding als vervanger van AOC Terra in dit project stapte. Daarnaast maakt Heerema zich zorgen over de vormgeving van de opleiding. Hij vindt het een taak van docentenopleidingen studenten breed op te leiden. Potentiële docenten die tijdens hun studie op één plaats werken en studeren kijken te veel in één keuken. Meer roulatie tussen diverse werk- en opleidingsplekken bevordert volgens hem een brede ontwikkeling. De veldspelers tonen zich enthousiaster dan het publiek aan de zijlijn. Teunissen, Van den Broek en Talma vinden één locatie voor werken en

▼ **Een tevreden projectleider Pim Teunissen**

leren allerm minst een bezwaar. “Dankzij deze invulling doen we ervaring op met alle facetten van het vak. Ik zie dit als een pure verrijking. We voldoen aan de Stoas-kwalificaties en krijgen de gelegenheid ons didactisch te verbreden en te verdiepen. Wanneer we hier slagen, lukt het zeker in andere didactische situaties.” Evenals Heerema zien ook Verhoeven en Frijters dit project niet als de enige juiste werkwijze voor toekomstige docentenopleidingen. Zij denken dat deze aanpak niet bij iedere student past. Bij de reguliere opleidingen ontmoeten ze hun collega’s regelmatig. Bij dit project ontberen ze de steun en motivatie van het groepsproces. Frijters: “De Opleidingschool vergt veel van de deelnemers. Daarom denk ik dat er een groep studenten zal blijven bestaan die het prettig vindt om hun studie in groepsverband te volgen.” Heerema denkt

daarbij vooral aan de deeltijdstudenten die bij dit onderwijssysteem het klassenverband ontberen: “Het is de kunst op de werkplek een infrastructuur te creëren die het groepsproces compenseert.” Hij benadrukt dat dit project ook volgend schooljaar een vervolg krijgt. Na een tussenevaluatie besluit Stoas Hogeschool over de opzet en invulling hiervan. “We betrekken er nadrukkelijk ook andere aoc’s bij”, aldus Heerema.

De studenten en hun begeleiding zijn enthousiast, de mensen in de periferie sceptisch maar de mening van de leerlingen ontbreekt nog. Barbara, Lindsay en Manon zijn ervaringsdeskundigen. In hun schoolloopbaan maakte dit trio op de basisschool en andere opleidingen al kennis met diverse aankomende docenten. Als de gelegenheid zich voordeed haalden ze een beginner door de mangel. Talma zien ze anders en

behandelen ze navenant. Of het onderwijssysteem, haar persoonlijkheid of dagelijkse aanwezigheid dit veroorzaakt, is onduidelijk. Wel geeft hun oordeel aan dat ze haar zien als een volwaardig en goed functionerend lid van het onderwijsteam en niet als beginner. “We gaan haar niet uitproberen, want daarmee snijden we ons in de vingers. We hebben haar kennis nodig om onze opdrachten te maken”, verwoordt Barbara de groepsmening. ∞

Gerrit Strijbis